

RAMZY BAROUD
FİLİSTİNLİ YAZAR VE GAZETECİ

“Gazze küresel dayanışmayı ve evrensel adalet arayışını yeniden ateşliyor”

Gazze, 1948’deki Nekbe’den, yani tarihi Filistin’in yıkımından bu yana hiçbir zaman gerçek anlamda bir ateşkes deneyimlemedi. Bir yer askerî işgal altındayken kalıcı, fiili ya da pratik bir ateşkestenden bahsetmek zordur. “Abluka” terimi için de aynı şey geçerli. Gazze, 1948’den bu yana İsrail ablukası altındadır. Bugüne kadar süregelen bu durum, “abluka içinde abluka” hâlini almıştır.

Gazze’deki son gelişmeler ve İsrail’in 7 Ekim’den bu yana sürdürdüğü operasyonlar yalnızca bölgesel siyaseti değil küresel dayanışma biçimlerini ve adalet arayışını da yeniden şekillendiriyor. Uzun süren saldırıların ardından gündeme gelen ateşkes süreci, İsrail’in politik yönelimi, Filistin direnişinin seyri ve uluslararası kamuoyunun tutumu açısından yeni soruları beraberinde getiriyor. Biz de bu soruları, Filistinli yazar ve gazeteci Ramzy Baroud ile konuştuk. Baroud, Gazze’deki mevcut durumdan İsrail iç siyasetindeki kırılmalara, Donald Trump’ın Ortadoğu söylemindeki değişimden küresel dayanışmanın yükselişine kadar pek çok başlıkta değerlendirmelerde bulundu.

Özgür Dikmen: Ortadoğu’daki genel durumun yanı sıra Gazze’deki mevcut koşullar ve günümüz İsrail siyaseti üzerine birkaç soru sormak istiyorum. Görünen o ki uzun süren müzakerelerin ardından şu anda Gazze’de bir ateşkes söz konusu. Bu ateşkesle ilgili beklentileriniz nelerdir? Siz bu ateşkes kısa veya orta vadede kalıcılığına dair

ne söylemek istersiniz?

Ramzy Baroud: “Ateşkes” kavramı, tıpkı “abluka” kavramı gibi... Gazze ablukası ve Gazze ateşkesi hakkında konuşurken bunların aslında görece, kırılğan kavramlar olduğunu söylemek gerekir. Çünkü Gazze, 1948'deki Nekbe'den, yani tarihi Filistin'in yıkımından bu yana hiçbir zaman gerçek anlamda bir ateşkes deneyimlemedi. Bir yer askeri işgal altındayken kalıcı, fiili ya da pratik bir ateşkestən bahsetmek zordur. “Abluka” terimi için de aynı şey geçerli. Gazze, 1948'den bu yana İsrail ablukası altındadır. Bugüne kadar süregelen bu durum, “abluka içinde abluka içinde abluka” hâlini almıştır. Bazen biraz gevşer, bazen biraz sıkılaşıp ancak günün sonunda Gazze ablukası, tarihi Filistin'in yıkıntıları üzerine kurulan İsrail Devleti kadar uzun süredir devam etmektedir. Ancak bu özel ateşkesi izole edip anlamına ve sürdürülebilirliğine bakacak olursak İsrail bu ateşkesi büyük bir baskı altında olmasaydı kabul etmezdi. Asıl soru şu: Bu baskı nereden geliyor? İsrail neden en azından Gazze'deki Filistinlilerin öldürülme yoğunluğunu azaltmayı kabul etti? Bugün birçok taraf, bu ateşkesin sağlanmasında belirleyici rol oynadığını iddia ediyor. Özellikle Mısır medyasında, Abdülfettah Sisi ve destekçileri bunun Mısır sayesinde gerçekleştiğini öne sürüyor. Suudiler, BAE hatta Türkiye bile bu konuda pay sahibi olduklarını söylüyor. Ancak son iki yılın tarihsel kayıtlarına bakarsanız bazı Arap ülkelerinin aslında İsrail ekonomisini ayakta tutarak İsrail'in Gazze'de yürüttüğü soykırımı dolaylı olarak sürdürdüklerini ve Gazze ya da genel olarak Filistinlilerle ne sembolik ne de pratik anlamda dayanışma gösterdiklerini görürsünüz. Peki bu baskı gerçekten nereden geliyor? Batılı hükümetlerden mi? Evet, bazı hükümetler diğerlerinden daha iyi davrandı – özellikle İspanya, kısmen Belçika (son dönemde), İtalya (her ne kadar bu, hükümet düzeyinde değil sivil toplum düzeyinde olsa da) ve Norveç gibi ülkeler. Ancak nihayetinde asıl baskı Filistinlilerin kendilerinden geldi. Ve bence bu nokta son derece önemli çünkü Filistin üzerine yapılan tartışmalar genellikle çok sınırlıdır; kibar ortamlarda neyi söyleyip neyi söyleyemeyeceğimiz, hangi ifadelerin bazı grupların hassasiyetlerini incitmeyeceği gibi çerçevelerle kısıtlanır – ister ana akım toplumda ister medyada ister akademide olsun. Fakat gerçek şu ki: Eğer Filistin halkı direnmeseydi eğer Filistin halkı yerinde dimdik durmasaydı eğer Filistin halkı Refah sınır kapısına yığılıp Mısır'a “Lütfen sınırı açın, hayatlarımızı kurtaralım” diye yalvarsaydı, bu ateşkes gerçekleşmezdi. Bence o durumda Gazze'nin kaderi kalıcı biçimde mühürlenmiş olurdu. Gazze'nin hikâyesinin son bölümü Jared Kushner, Binyamin Netanyahu, Itamar Ben-Gvir gibi isimlerin kaleminden yazılırdı. Bu, Filistin halkının silinmesinin hikâyesi olurdu. Bu ateşkes, Gazze'de yaklaşık çeyrek milyon hatta muhtemelen daha fazla Filistinlinin kanı pahasına sağlanmıştı. Ancak günün sonunda, bu durum İsrail'e şunu öğretti: “Sumud” yani direnişte sebat, kararlılık Batı ülkelerinin sahip olduğu tüm ateş gücünden çok daha güçlüdür.

Ö.D.: Bir sonraki sorum şu olacak: Donald Trump'ın söyleminde bir değişim oldu. Başlarda Gazze'yi bir emlak cennetine dönüştürmek gibi şeylerden bahsediyordu. Şu an bu açıklamalarından çok daha farklı bir noktadayız.

Bu ateşkes, Gazze'de yaklaşık çeyrek milyon hatta muhtemelen daha fazla Filistinlinin kanı pahasına sağlanmıştı. Ancak günün sonunda, bu durum İsrail'e şunu öğretti: “Sumud” yani direnişte sebat, kararlılık Batı ülkelerinin sahip olduğu tüm ateş gücünden çok daha güçlüdür.

Sizce bu değişim ne anlama geliyor? Buna bir soru daha eklemek istiyorum. Gazze ve Batı Şeria'da yaşananlar, Donald Trump'a Ortadoğu'ya dair bir düzen önerisi sunmak için zemin sağlamış gibi görünüyor. Sizce bu düzen ne anlama geliyor? Eğer bunu Ortadoğu için daha geniş bir plan olarak görürsek sizin yorumunuz nedir?

R.B.: Tarihsel olarak küresel düzeyde ABD ve bölgesel düzeyde İsrail, çoğu zaman birlikte, siyasi olayların zamanlamasını, doğasını ve sonuçlarını belirler. Savaşları başlatırlar; Irak Savaşı'ndan kısa bir süre sonra, sanırım Rumsfeld, “İsrail her zaman İran'ı bombalayabilir ve dünya da ortaya çıkan karmaşa ile ilgilenir” gibi bir şey söylemişti. Ama önemli olan şudur ki, 7 Ekim'de yaşananlar, çatışma tarihinin ilklerindendi. Filistinliler ne İsrail'in ne ABD'nin ne NATO'nun ne de tüm Batılı müttefiklerin öngörebileceği bir şekilde inisiyatif gösterdi. Son iki yılda olan biten bence Filistinlilerin ve direnişin dayattığı bu denklemi tersine çevirmeye yönelik bir çabaydı; İsrail'in yeniden inisiyatifi ele alabilmesini sağlamaya yönelik bir girişim. Bu, Filistin ve Ortadoğu'da iki yıllık inisiyatifleri geri kazanma çabasıydı ve başarısız oldular. Aslında, Şarm el-Şeyh Zirvesi'ne ve Trump'ın “tarihin en büyük barış anlaşması” olarak adlandırdığı ve Ortadoğu'daki 3-5 bin yıllık sorunları çözdüğünü iddia ettiği anlaşmaya bakarsanız... Trump, ilk Kenanlıların Arabistan'dan Levant'a nasıl geldiğini anlatıyor. Ama bu ayrıntıları bir kenara bırakırsak yaratmaya çalıştıkları stereotip, onların inisiyatifi yeniden ele geçirme çabasıydı: “Biz kontrolü ele alıyoruz. Hamas silahsızlanmazsa onu yok ederiz. Filistinliler uslu durmalı. Araplar hizaya girmeli.” Ama tüm bunlar, son yaşanan olayların oluşturduğu tarihsel sürece ters düşüyor. Gerçek şu ki Filistinliler inisiyatifi taşımaya devam ediyor.

Ö.D.: Trump ve Netanyahu ilişkisine dair de bir şeyler söylemek ister misiniz?

Trump'ı ve söylemini düşündüğümüzde, kendisi kazananları seven, kaybedenlerden hoşlanmayan bir lider olarak Netanyahu'ya bol zaman ve milyarlarca dolar destek verdi. Ancak sonuçta Donald Trump'ın zihninde Ne-

Bu kaybın sonuçları sadece Netanyahu için değil, İsrail ile işgal altındaki Filistinliler arasındaki ilişki açısından da belirleyici olacak. Görüldü ki işgal altındaki Filistinliler artık kolay bir hedef değil ve özgürleşme savaşını, nihayetinde Filistin'in kurtuluşuna yol açacak olan türden bir liderlik yapabilecek kapasiteye sahipler.

tanyahu bir kaybeden olarak görünüyordu; hem de İsrail, siyonizm ve Batı emperyalizmi açısından bir yük, bir sorumluluk olarak. İşte bu yüzden, İsrail ve ABD ilişkilerinde de tarihi bir değişim görüyoruz. Uzun yıllar boyunca İsrail, ABD ile ilişkisini ayrıcalıklı bir müşteri rejiminden Amerikan dış politikasını yönlendiren bir aktöre dönüştürmeye çalıştı. Bunu Netanyahu'nun Obama döneminde ABD Kongresi'ne gidip her iki tarafı da hitap ettiği dönemde gördük. Kendi başkanları ise saklanıyordu ve Netanyahu Amerika'nın şartlarını dikte ediyordu. Bunu şimdi olanlarla kıyaslayın: Trump, Witkoff, Jared Kushner ve diğerlerini yanına alarak İsrail'e gidiyor, İsrail kamuoyuna konuşuyor ve İsrail toplumunun iç politikasını kontrol ediyor. Bence bu, iki ülke ve İsrail'in Batı dünyası ile ilişkisi açısından temel bir değişim olacak. Şimdi olan bu gerçek bir süreç ve kimse bunu durduramaz. Öte yandan, Trump'ın "yeni Ortadoğu'yu yaratan ve yöneten adam" gibi görünmesi bir tür sahte gerçeklik. Hatırlayalım "yeni Ortadoğu" terimi Irak Savaşı öncesi Amerikan yönetimleri tarafından yaratılmıştı. Irak Savaşı sırasında bu yoğun bir şekilde dile getirildi: "Yeni Ortadoğu'yu yeniden yaratıyoruz" vs. Ama bu yeni Ortadoğu'daki en zayıf taraf olan Gazze, direniş, Filistin halkı ve Lübnan'dan Yemen'e kadar en fakir ülkelerdeki devlet dışı aktörler pek çok şeyi şekillendiriyor. Ve küresel çapta Filistin'e dair yeni bir bilinç yükseliyor. Soykırımın başlangıcından bu yana birçok ülkeye ve şehre gittim; gördüğüm şey, ilk hafta veya ilk bir-iki aydaki deneyimlerden tamamen farklı. Filistin etrafındaki bilinç ve dayanışma, yeni siyasi oluşumları yeniden yaratıyor. Örneğin İtalya'da, marjinalleşmiş sendikalar artık çok etkili siyasi aktörler hâline geliyor; toplumu organize edebiliyor ve iki milyon insanı sokağa çıkarabiliyorlar. Evet, bunu Gazze için yaptılar ama aynı zamanda Gazze de onlar için bir güç oldu. Gazze, küresel dayanışmayı ve evrensel adalet arayışını yeniden ateşliyor. Sonuç olarak soru şu: Amerikalılar, İsrailliler ve diğerleri inisiyatifi yeniden ele geçirebilecek mi? Bu sözde yeni Ortadoğu'yu yeniden yaratabilecek veya canlandırabilecekler mi, yoksa soykırımın yarattığı bu yeni ivme

küresel bilinci şekillendirmeye devam mı edecek?

Ö.D.: Son bir soru: Netanyahu ve İsrail genel olarak bunu kendi zaferleri olarak pazarlıyor ancak İsrail iç siyasetinde birçok şey değişti. Peki siz bu konuda ne söylersiniz? İsrail iç siyasetinde neler oluyor?

R.B.: Netanyahu ve İsrail şu an bana Arap rejimlerinin geleneksel söylemini hatırlatıyor; yani yenilgi bir şekilde zafere dönüştürülebilir. Aslında bu, Ortadoğu'yu tanımlayan bir durum. İsrail genellikle zafer ilan ettiğinde, gerçekten de zafer kazanmış olur. Ama şimdi İsrail zihniyetinde bir kayma yaşandığını görüyoruz. Bu zafer vurgusu aşırı derecede abartılıyor ve İsrail toplumuna bu bilinç aşılanmaya çalışılıyor. Bence İsrailliler çok iyi biliyorlar ki kaybettiler. Ve bu sadece Smotrich ve Ben Gvir gibi isimlerin görüşü değil; İsrail medyasındaki hem sağ hem sol kesimlerdeki askeri ve siyasi analistler de aynı görüşü paylaşıyor: "Bu turu kaybettik." Bu kaybın sonuçları sadece Netanyahu için değil, İsrail ile işgal altındaki Filistinliler arasındaki ilişki açısından da belirleyici olacak. Görüldü ki işgal altındaki Filistinliler artık kolay bir hedef değil ve özgürleşme savaşını, nihayetinde Filistin'in kurtuluşuna yol açacak olan türden bir liderlik yapabilecek kapasiteye sahipler. Bu artık biz Filistinliler için daha kesin bir gerçek ama destekçilerimiz için her zamankinden daha belirgin..